

Izhaja razen nedelj in
vznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
oglas, posilno ter no-
čice isti prostor K 200.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 880.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Končni rezultat volitev na Štajerskem.

V Sloveniji smo dobili sedem
mandatov.
Na Štajerskem so dobili:
SLS 27.144;
JSDS 22.383;
SKS 17.936;
KSJ 5735;
JDS 4632;
NSS 2365;
PVS 1908.
Po tem rezultatu znaša količnik
82.703 : 16 = 5168. Zato dobe man-
datov:
SLS 5 in 2 kvalificiranca, skupaj 7
JSDS 4 in 2 kvalificiranca, sku-
paj 6;

SKS 4 in 1 kvalificiranca, sku-
paj 5.
Po 1 mandat dobe: JDS, KSJ, in
NSS.
Od socialnih demokratov so iz-
voljeni na slošni listi: Etbin Kristan,
Filip Kisovar, Josip Konač, Rudolf
Golouh, in na listi kvalificiranih
dr. Milan Korun in Zvonimir Bernot.
Ker dobe komunisti na Štajer-
skem samo 1 mandat na slošni listi,
odode kvalificiranec dr. Milan Le-
mež ki mora obdržati mandat v
Ljubljani.

Načelnost socializacijskega vprašanja.

(Profesor E. Lederer (Heidelberg), član nemške socializacijske komisije.)

Zobed na neizmernosti narašča-
joča diskusija o vprašanju socializa-
cije sili, da resno premislimo zadnje
čile in argumente tega vprašanja.

Zakaj moramo socializirati?

Ker je vojna gospodarske razvo-
ne zakone kapitalizma zrahljala. soci-
jalni sestav evropske družbe prekuc-
nila dvomljivo avtoriteto države po-
stala in avtomatično pot obnove
produkcije prekinila. Nov gospodar-
ni red je potreben, gospodarski za-
kon sveta pred vojno ne velja več
kot obvezni. Vojna, ki so jo povzro-
čili gospodarski dilemi in to znali
do skrajne izkrajitve, je poznala
Evropo v katastrofo, ki nas sili, da
ustvarimo nov red. Nov red za ljud-
stva, ki so žrti do petkrat tako šte-
vilna kakor so bila takrat, ko je ka-
pitalizem postal, pri čemer pa niti
ne moremo da danes velika
množica s pozorno zavestjo posega
v ureditev odnošajev. Ali moremo
svet drugače urediti, kakor da od-
ločno izvedemo demokratizacijo go-
spodarstva, to je, da abeliramo na
vseučne sile množice? In ali je to
mogoče brez socializacije?

Ali prinese nova doba, katero na-
stopamo sedaj kaos meščanske vol-
no, brezumno bečo, socialno anarhi-
to končno popolno uničenje zadnjih
ostankov materialne kulture in ne
varajmo se o tem, s tem tudi uniče-
nie vseh možnosti povzdige, ali pa
bo sicer počasni, nožrtovalni, tru-
dopolni tuptati morda moten, toda
vendarle napredek, vodil do ozdrav-
ljenja, kar je odvisno od tega, kakš-
ne moralne moči moremo zbuditi v
ljudih. Kapitalistično gospodarstvo
ne utone danes več zase pridobivati
ker so v paroksični vojni in revol-
ucijske konjunkturi že prišli najbolj
brezobzirni socialno dvomilivi tpi
do gospodarstva nad družbo in njenim
bogatstvom. Preveč iskrena je bila
dalle zveza kapitalistične mašinerie
s tendenco, kako bi se nadaljšala vo-
na, da bi se pridobili bojevnike za
ta sistem. Ker na moralnih sil ki jih
kapital nima več, ne moremo pogre-
šati ter utegnemo le v velikimi he-
roičnimi napori povesti človeštvo
skozi prozovita leta ki nas še čaka-
jo kot dedščina vojnega časa, zato
moramo socializirati. Moramo, če bi
to tudi ne hoteli.

Seveda, situacija v kateri hoče-
mo k socializaciji je drugačna, ka-
kor to je onisoval Marx. Toda le po
zunani obliki. Namesto preobilice
boga in krize zaradi prevelike pro-
dukcije, beda, nomanikane obubo-
žanje celih narodov. Namesto dob-
ro organiziranih produkcijskih obrato-
vališč, onemoglo (derutirane) tehni-
čne naprave. Toda tudi Marx je me-
nil, da se ho socializem uideistvoval
kot neizogiben izhod iz bede, ki je
drugače ne bo mogoče premagati.
Ta današnji socializem ima seveda
boteze vojne in splošnega propada-
nja. Toda vendar zbulja morda tak
čas vendarle energije, ki so potreb-
ne za zasnovanje nove dobe. In mor-

da more le ob katastrofi nastati taka
eruptivna fizična, energija, in raz-
dreti vse podedovano naziranje, da
se dvigne iz utopije nova, družabna
oblika do realne možnosti.

Kaj hočemo socializirati?

V popolnem soglasju so se nana-
šali dosedani načrti socializacije na
gospodarstvo. V rudarstvu premoo
in rude, velenosest gozdarstvo, žele-
zarska veleindustrija so objekti, o ka-
terih največ govore načrti glede so-
cializacije in vseh deželah. Uteme-
ljuje se to navadno s tem, da se vrši
obrat v teh gospodarskih panogah na
starih enostavnih načinih, da se uva-
jajo tudi v privatni industriji biro-
kratične metode, da razvija tehnike
v teh industrijah v veliki meri in pri-
čakovati ali na da je mogoče tudi iz-
vesti privatnega obrtovanja. Vsi ti
argumenti imajo namen dokazati da
je socializacija z birokratičnim dr-

žavnim obratovanjem iste vrednosti
in zaradi tega tam mogoča, kjer se
privatna industrija birokratizira.
Smatram, da so ti argumenti krivi.
Kajti niti ni privatna industrija v tem
zmišlu birokratična kakor kaka
oblasti niti se ne vrši tehnični napre-
dek avtomatično. Dejansko niso me-
rodalne te okoliščine za pravi čas in
izbero gospodarskih panog, ki jih ho-
čemo socializovati. Odločilno je
marveč, da se mora izvesti sociali-
zacija sredi kapitalističnega sveta, v
gospodarstvu, ki je še največini ka-
pitalistično in v svetovnem gospodar-
stvu, ki za vladajo izključno postave
profita. Tak svet more in bo skušal
ovirati socializacijo: ne bo delal te-
ga morda odkrito, toda indirektno bo
socializirane gospodarske panoge s
sumničnem obrata, češ da je slab
v napred d'skreditiral. S tem se zbudi
nezampanje, ki spravlja zlasti kapita-
listični trg v slabo voljo. Zaradi tega
je primerno, da se izberejo take go-
spodarske panoge, pri katerih obratu
ne moreta postati potreba po zbira-
nju kapitala in razvoju primeren po-
vod kapitalistični prot'organizaciji za
napad. Take panoge so pa — zlasti v
dobi nomanikana surovin — panoge
surovinskega obdelovanja. Deloma
te ne potrebujejo kredita — ne za
vodstvo obrata ne za zbiranje kapi-
tala — deloma ga lahko dobe kot so-
cialistične industrije, ker so sedaj
precej neodvisni od konjunkturi. —
Socializiran premoženje, sociali-
ziran gozdarstvo ni torej — in to le
odločilno — nikakršen primeren ob-
jekt za napade kapitalistične orga-
nizacije. Če se je socializacija pri-
čela, tu bo mogoče tudi gospodarske
panoge z diferencirano ekonomsko
kulturo prevzemati.

(Konec tutri.)

Povišanje doklad rudarskim penzionistom bra- tovskih skladnic in onim, ki dobivajo rente po nezgodi.

Dne 16. julia je rudarska organi-
zacija Unija slovenskih rudarjev na-
pravila vlovo za povišanje doklad ru-
darskim penzionistom in invalidom.
Na podlagi vloge je doseglo za
rudniškim elavarstvom začasna za-
varovalnica napravila proračun ter
sestavila lestvico za povišanje do-
klad. Na ponovno interveniranje za-
stojnikov Unije slov. rudarjev je de-
želna vlada dne 3. novembra t. l. z
naredbo št. 435 povišala doklade za
pensioniste, ki dobivajo temeljne
pokošine od 1 do 40 K na 240 K, za
vdove 180 K, sivoce, žene ali otroke
84 K nadalje še na vsakih 40 K stal-
ne višje penzije nova doklada znižuje
za 24 K. Za družinske člane pa osta-

ne do 600 K enaka. Le pozneje se na
vseh 100 K višje pokošine znižuje
za 12 K. Invalidi pri zavarovalnici
proti nezgodam dobe ob tridesetinski
nezmoglosti 120 K, za ženo in vsa-
kega otroka po 42 K, ob štiridesetinski
nezmoglosti zase 160 K, za sivoce
po 56 K, ob petdesetinski nezmoglosti
200 K zase za sivoce po 70 K, ob
šestdesetinski nezmoglosti zase 240
kron, za sivoce po 84 K. Pri višji in-
validnosti rentnin se doklada znižuje
na vsakih nadaljnjih 40 K za 12 K. —
Socialistična strokovna organizacija
Unija slov. rudarjev je zoner dosegla
ten uspeh za najboljše tovariše
vinkolence.

Parlamentarne kombinacije.

Belgrad 1. decembra.

»Politika« piše v današnjem uvod-
niku med drugim: Akotudi ni dobila
večine nobena stranka — sicer na je
to po današnjem volilnem zakonu ze-
lo težko — je dobila večino ena ide-
ja: ogromna večina naroda se je iz-
razila proti federaciji. Proti federaciji
so radikalna, demokratska in seliač-
ka stranka, vendar na ako se tudi te
stranke protivijo federaciji se razli-
kujejo v pojmovanju države. V po-
jmovanju niene notranje preureditve
so razlike med temi strankami mno-
go večje. Potemtakem bi se te tri
stranke morale srečati samo v ustav-
nem vprašanju in sicer v njegovem
načelnem zmišlu, da se takoj potem
definitivno razide. Ta koalicijska bi
imela to narako da bi bila po večini
sibska imela bi na to dobro stran, da
bi morla morda izvesti vsat ustavo.
Druga kombinacija bi bila koalicijska
radikalne stranke z ljudskimi stran-
kami muslimani in obenem z zaed-
ničarji in demokratsko stranko. Tudi

ta koalicijska bi se morala omeiti na
sprejetje ustave in se potem takoi
raziti. Tudi ta koalicijska bi imela isto
napako, da bi bila pretežno srbska. S
tema stalščica bi bila idealna rešitev
slojitev. Radličeve in hrvatske se-
liačke stranke s kmetskimi stranka-
mi drugih pokrajin v zedinteno kmets-
ko stranko jugoslavije in njen vstop
v koalicijsko za ustavo z radikalno in
demokratsko stranko. Ta idealna re-
šitev našega najvažnejšega državne-
ga vprašanja je odvisna samo od Ra-
dičica. Ustavo, ki bi jo priznala tudi
njegova stranka, bi soriela v bistvu
vsa Hrvatska, ker v tem trenutku
predstavlja Hrvatsko samo Radičeva
seliačka stranka in nikdo drugi. Po
tem bi se na vprašanje, ki je danes
na vseh ustih: ali bo ta konstituanta
mogla delati ali ne morla principl-
elno odgovoriti afirmativno. Drugače
bi se konstituanta takoi morala raz-
pustiti in v najkrajšem času razpisati
nove volitve.

SLOVENIJA DOBI LE 38 MANDA- TOV V KONSTITUANTO.

Za Slovenijo je bilo določenih 40
mandatov za konstituanto. Ker je na
Koroška odnada no blebiscitu, bo
verifikacijski odsek konstituante šte-
vilo mandatov skrčil za dva manda-
ta. Na Štajerskem odnada zaradi tega
en poslanec NSS in na Kranjskem en
poslanec KSJ.

DR. ŽERJAV JE PODAL DEMI- SIJO.

Ljubljana 3. »Jutro« poroča, da je
dr. Gregor Žerjav podal demisijo kot
poverjenik v Sloveniji, ker je izvo-
ljen poslanecem.

Telegrami.

IZID VOLITEV V BOSNI.

Belgrad 2. Bosanska vlada je do-
nosila včeraj nonoldne službeno po-
ročilo o izidu volitev. Dobili so: De-
mokrati 2, radikalci 11, komunisti 4,
težaki 12, muslimani 24, hrvatska te-
žaska stranka 7 in ručka stranka 3
mandate.

KONČNI IZID VOLITEV V SRBIJI.

Belgrad 2. Službeno obvestilo o
izidu volitev v Srbiji: Demokrati 56,
radikalci 51, komunisti 31, zemljorad-
niška stranka 13, republikanci 3, mu-
slimani 3 in Ribarac 1 mandat. — V
nekaterih občinah Srbije, Bosne, Voi-
vodine in Črne gore se bodo vršile
nove volitve dne 10. decembra.

PRED NOVIMI VOLITVAMI?

Zagreb 2. »Večer« poroča iz Bel-
grada, da je skoro gotovo, da pada vlada
ljutri svojjo ostavko. Prestolonaslednik re-
gent pozove k sebi posamezne zastopnike
strank in bo poveril sestavo vlade načel-
niku najmočnejše stranke. Radikalci in
demokrati ne bodo zmožni, da sestavijo
sami zase vlado, zato bo potrebno koope-
riranje z drugimi strankami. Ako ne pride
do sporazuma, se bodo morale vršiti nove
volitve. Dokler pa je le še malo upanja
na možnost sporazuma, ni misliti na nove
volitve.

MEDSTRANKARSKA POGAJANJA.

Zagreb 2. »Večer« javlja iz Bel-
grada: V belgradskih političnih kro-
gih vlada optimizem glede sporazu-
ma za sestavo nove vlade. Splošno
obstoji prepričanje, da pride do kom-
promisa med demokrati, radikalci,
muslimani narodnimi socialisti in
zemljoradniško stranko in da bo s
tem ustava začetovljena ker je veči-
na poslancev za edinstveno državo.

Belgrad 2. Predsednik vlade dr.
Vesnić je danes donoldne konferiral
s Pašićem. Davidovičem in dr. Ko-
rošcem. Danes bodo načelniki strank
nadaljevali razgovore, v katerih bo-
do poslušali svoje stalšče.

TRGOVSKA POGAJANJA Z NEMČIJO.

Belgrad 2. V kratkem se začno
razgovori glede zaključka prve tr-
govske pogodbe med Jugoslavijo in
Nemčijo. Ta pogodba bo veljala le za
železniški promet, dočim se bodo
vprašanja pošte in brzojava rešila
kasneje.

UPOR D'ANNUNZIA.

Rim 2. Iz Reke javljajo, da je vo-
ditelj reških legionarjev kapetan Ven-
turi v nekem govoru na ljudstvo za-
javil, da je most, ki vodi v Sušak,
podminiran in da bo zlezel v zrak,
ako bodo redne čete poskusile vdreti
v mesto.

RAZOROŽITEV BOLGARSKE.

Belgrad 1. Iz Sofije javljajo: Žre-
banje glede odnosa 1500 bolgarskih
častnikov, ki bi se bilo imelo vršiti
včeraj v bolgarskem častniškem do-
mu, se ni vršilo. Menilo da se Bol-
garski posreči, da doseže pri velesil-
ah da ne bo treba znižati svoje vojske.
Bolgarska bo svojo tozadevno

prošnio motivirala s tem, da bi goto-
vo v Bolgarski nastalo vsled tega ve-
liko razburjenje. Bolgarski je neob-
hodno potrebno, da obdrži vojsko
vsled zunanih dogodkov, posebno
vsled zadnjih dogodkov na Grškem.

KRIZA V ČEHOSLOVAŠKI VLADI.

Praga 2. Kakor doznava »Prager
Tagblatt«, je skoraj gotovo, da bosta
demisimirala trgovinski in prehra-
nievalni minister. Mogoče je, da bo
notranje ministrstvo, ki ga sedaj vodi
ministrski predsednik, prevzel drug
uradni.

OMILJENJE NASPROTSTEV V ČESKO- SLOVAŠKI.

Praga 2. »Čas« javlja: K češko-nema-
škemu sporazumu je bil napravljen prvi
korak. Meščanske stranke obeh narodnosti
so se dogovorile, da se sprejmejo v pa-
lamentarne odseke tolmachi, ki bodo naj-
važnejša vprašanja prestavljali v nemščini.
O vsem drugem se še razpravlja.

DIKTATURA PROLETARIJATA.

Haag 2. V spodnji zbornici je posla-
nec Troelstra odločno nastopil proti ko-
munistični stranki in odločni komunistične
nauke. Zavrnil je tudi povabilo levičarske
skupke socialističnega poslance Eynkappa,
ki je pozival na sodelovanje h komun-
ističnem delu. Med drugim je dejal, da je
diktatura proletarijata le diktatura neka-
terih ljudi nad proletarijatom. Takega sta-
sma izpoveduje zapadne Evrope ne more
sprejeti.

RUSKO VOJNO POROČILO.

Moskva 2. Frontno poročilo z dne 30.
nov. Na severni in zahodni fronti mir. V
odseku Sčiatinsk smo zasedli mesteca
Kubin. Na drugih frontah mir. Frontno po-
ročilo z dne 1. dec. Na severni fronti po-
bene izpremembe. Zapadna fronta: V od-
seku Lunince so naš oddelek zasedli novi
demokratsko četo, od Lenna vzhodni
Zlucza do Turova. Na južno-zapadni
fronti smo zasedli kraj Kupol. Naši odde-
ki nadaljujejo svoj pohod proti demokraci-
ski črti. Na drugih frontah nobene izpre-
membe.

RAZNE VESTI.

Praga 2. V poslanski zbornici je prišla
danes po več mirnih selah zopet do burnih
prizorov, in sicer pri govoru nekoga če-
škega nacionalnega demokrata, ki je go-
voril o solstvu in hotel dokazati, da vž-
valo Nemci razne predravice. Finančni
minister dr. Beneš se je napram nemškimi
poslancem ostro izrazil, vsled česar ga je
pozval predsednik k redu.

Praga 2. Listi priobčujajo vest nekoga
ruskega časopisa, po kateri hočejo soci-
jalni revolucionarji v najkrajšem času
prirediti v Pragi kongres, ki ga bo sklical
Kerenski. Kongres se bo bavil z notranji-
mi zadevami Rusije.

Vestnik Svobode.

Pevski odsek »Svoboda« priredi dne
7. decembra 1920. zabavni večer v veliki
dvorani hotela »Union« s sledečim spore-
dom: godba, petje, šaljava pošta, srečeval-
ni ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop-
nina 15 K za osebo. Za mnogobrojno ude-
ležbo se priporoča pripravljati odbo.
Obenem pozivljamo vse sodruge pevca,
da se pevskih vaj redno udeležujejo.

Dramatični odsek »Svoboda« viš-
Glince priredi dne 5. t. m. ob 6 uri zvečer
v salonu g. Trauna Miklavžev večer. Da-
rila se sprejemajo v nedeljo od 2 ure do
5 ure v salonu gospoda Trauna. Sodrugi
sodružice vdeležite se tega večera polno-
številno.

Celje. V četrtek 23. novembra so skli-
cali NSS v Trnovljah pri Celju volilni
shod. Ker so bili ljudje seveda radovalni,
kaj jim imajo ti preroki povedati, se jih le
nabralo polna gostilniška soba. Ker so se
referenti nekoliko zakasneli in jih ni bilo
do 8. ure, ljudstvo pa ni maralo brez-
uspešno še dalje čakati, je otvoril shod
navzoči s. Mlakar ter dal besedo s. Hra-
niku. Ta je referiral s tako prepričevalno
in »vehementno«, da je bilo 28. novembra
oddanih za socialdemokrate v volišču
Skoljavas 361 glasov, za narodne sociali-
ste pa le 24 glasov.

Politične vesti.

+ Naša državna suvereniteta. Iz Četnika, poročila: Nemkaj sta prispela dva avstrijska vojaška častnika. ki sta se prijavila komandi turske zetske divizije in izjavila, da sta prišla na Cetinje kot odposlanca avstrijske vlade, da prisostvujeta volitvam v konstituantno. Rekla sta, da sta prišla, da se ne licu mesta prepričata, ali bodo volitve svobodne.

+ Italija priznava Jugošlavijo. Davi so se na praznik medenjenja okrasile z zastavami tudi razne ameriške in italijanske ladje, ki se nahajajo v pristanišču italijanska vojna ladja »Puglia« je na častnem mestu izobesila našo zastavo in opoldne oddala 12 strelcev. To je na občinstvo vplivalo globoko, ker je to dokaz, da je Italija knočno priznala naše zedinjenje. K sprejemu pri deželnem predsedniku sta prišla tudi poveljnik »Puglie« in enega ameriškega rusilca ter českoslovaški konzul.

+ Po rapalski pogodbi. Regent Aleksander je podpisal ukaz, s katerim so pomilosteni vsi politični krivci, ki so zaprti v Podgorici in na Cetinju, dezertirji in begunci v Italiji.

+ Vlada in volitve. Ministrski svet je imel sejo, na kateri se je nadaljevalo presenjanje načrta ustave. Začetkom seje se je vlada bavila s situacijo, ki je ustvarjena po rezultatu volitev v konstituantno.

+ Razmerje klerikalcev do bodoče vlade označuje »Večerni list« na sledeči način: V konstituenti imamo pravzaprav le 2 grupe, grupo preteklosti in grupo prihodnosti. Radikalna in demokratska stranka živi do preteklosti in od šovinistično-nacionalnih in državnoopravnih gesel na podlagi minulega gospodarskega ustroja. Klerikalna stranka pa hoče nadalje novo orijentacijo. Zato smatra »Večerni list« naravnost za usodno, če bi bili zmagali v tem rankontr tako, da bi bili morali vse silo uporabiti, da se vzdrže na vladi tiste stranke, ki se po krivici imenujejo državnotvorne. Mi moramo ravno tako kakor one stranke, katerih izhodišče so socialne potrebe bodočnosti, ostati v rezervi, mi moramo štediti svoje moči za odločilni boj med krščanskim in protikrščanskim družabnim redom v prihodnosti, mi se ne smemo izpostaviti za nobeno stranko in strujo, ki živi od idealov preteklosti in si npramo ohraniti popolno svobodo. To je najbolj dragocena pridobitev, ki smo si jo stekli v tem volivnem boju. Če bomo to razumeli, doživimo v doglednem času preporod, se okreplimo na znotraj, bomo imeli zmoglost odvliti naš krščanski in socialni program v vsej njegovi čistosti in obsežnosti ter bomo lahko z mirno dušo vrgli raz krov ves balast, ki smo si ga naložili s svojim sodelovanjem pri vladi državnoopravnih in nacionalističnih in socialno-reakcionarnih elementov, pri čemer smo morali korak za korakom odstopati od svojih vrhovnih načel.

Iz teh izjav sledi, da klerikalci ne bodo šli v vlado, vsaj za vsako ceno ne. Sledj pa ravnotako, da ta stranka še zdavnaj ni mrtva, ampak bo še vedno treba z njo računati 2 njo.

+ Klerikalci bodo zopet slepomislili »Večerni list« priložuje članek, kjer pravi, da pomenijo volitve v konstituantno konec slepomiselnosti. Prav ima! Pristaviti bi moral je še to, da so volitve v prvi vrsti napravile konec klerikalnega slepomiselnosti, ker so že tako dolga leta le slepomislili s svojimi praznimi obljubami in s svojimi »socialnim« programom med našim ljudstvom, dasi so bili vedno stranka, ki je dejansko tudi imela moč in je vladala. Prav ima »Večerni list«, da pomenijo volitve tudi sicer konec slepomiselnosti onih strank, ki so pred volitvami s obljubami slepomislili in lovile glasove. Konstatirati pa bi moral pri tem, da so z obljubami najbolj slepomislili klerikalci in komunisti, pa tudi to, da nameravajo sedaj klerikalci, oslavljeni vsled svojih neizpolnjenih obljub, slepomisliti po drugi strani, kakor so doslej. In to slepomiselnost bo še večja klerikalna politična neukupnost, — kar se bo v »Večernem listu« gotovo poznalo — kakor je bila dosedanja! — Poznamo se in poznamo tudi klerikalno politiko!...

+ Koliko je Crnogorcev? Na vprašanje, koliko jih je, je odgovoril Crnogorec tujeu: Skupaj z Rusi nas je 120 milijonov.

— To anekdoto naj si zapomniš demokrate okoli »Jutra« in naj gledajo, da bodo ohranili pri prihodnjih volitvah vsaj svoje 3 mandate — ali da govorimo po »Jutra« »možicelne«.

+ Celjska »Nova Dobra«, list dr. Kuckovca se v zadnji svoji številki ves užaljen nad položajem, ki ga je ob volitvah doživel. JDS hudo šeperti nad socialisti. Kar ni ji všeč, da so socialni demokrati dobili sedem mandarov. Pravi, da so naši volilci sami protidržavni elementi, ki hočejo propad države. Posebej se omenja vrle naše Belokranjce kot »državo razdiralne elemente« in sicer — čutili — zato, ker so glasovali za republiko. Gospodje menda ne vedo, da ima država lahko tudi obliko republike.

+ Izvoljeni so bili pri volitvah v konstituantno vsi dosednji ministri razen dveh t. j. dr. Kovačevića in dr. Drinkovića, ki pripadata Hrvatski zajednici.

+ Zakaj je zmagala na Hrvatskem seljačka stranka? »Pravednost« piše: Jasnje je bilo na Hrvatskem, da bodo Radičevci zmagali nad ostalimi strankami. Vzrok te zmage leži v tem, da so agitatorji seljačke stranke eno govorili, drugo pisali, a popolnoma drugo drugo zopet napravili. To pomeni, da so zapeljali in prevarali kmetske množice. Radič je govoril, da bo osnoval: 1. »Hrvatsko seljaško republiko«, a nekaj dni pred volitvami so voditelji te nesrečne stranke izjavili, da so za enotno državo s kraljem Petrom! 2. Lagali so, da bodo zastopniki seljačke stranke šli v Zagrebški sabor in ne v Belgrad, dočim je znano, da bodo šli vsi kmečki zastopniki v Belgrad in prisegli

kralju Petru v roke regenta Aleksandra. 3. Na shodih so lagali, da se bodo grofovska, veleposestniška in cerkvena premoženja razdelila, — dočim je ves pisani svet v njihovem tiskanem programu bral, da bodo veleposestva razdeljena z odobrenjem sabora. — Vsakdo lahko ve, da imajo v saboru večino bogataši in veleposestniki in se bo morala zemlja odkupiti, da bodo torej dobili za ljudski denar to, kar je bilo narodu odvzeto.

+ V kumanovskem volivnem okrožju je bil izvoljen na komunistični listi Lovro Klemenčič, tainik komunistične stranke v Ljubljani in urednik »Rdečega Praporja«.

+ Italijani blokirajo Reko. Ker so bili prijazni opomini neuspešni, je gen. Caviglia po odloku vlade pozval reško regenco, naj umakne čete za mejo reške države. Ker je bil tudi ta poziv brezuspešen, je general Caviglia zahteval od regence, da se naj zabrani vstop italijanskih vojnih ladij v reški pristan. Obenem je odredil obalsko blokado za reško državo ter za otoka Krk in Rab.

+ Bolgari hočejo na morje. Iz Sofije javljajo: Trgovinski minister Dastalov je podal zastopnikom časovista izjavo v imenu vlade v kateri je iznoveval med drugim: Ker je Bolgarska izpolnila mirovno pogodbo ima pravico zahtevati da se ji da izhod na Egejsko morje. V tem zmislu je ministrski predsednik Stambuljski v imenu Bolgarske poslal poslatični konferenci v Parizu noto. Ministrski predsednik upa, da se bo zadovoljilo bolgarskim zahtevam.

Dnevna kronika.

Begunsko vrašanje: Preleti smo: To nesrečno vrašanje se rešuje od svojega nastanka sem. toda do danes ga še ni nihče prelet v roko tako, kakor bi bilo treba. Vse akcije eredo v smeri in v znamenju čim prejšnje odprave begunskih siromakov domov. ne zlede na to, kaj bo z njimi potem. Posredovalni urad za begunce v Ljubljani agitira te dni za takojšnji povratek še tistih nesrečnikov, ki se nahajajo še tukaj in tam obilubla med in mleko... v novem begunstvu. namreč v barakah v Viscu. Visco je neznatna furlanska vas blizu Palmarnove. Torej ne domov, marveč v tužino naj pridejo naši ljudje zopet med ljud: ki jih ne ljubijo. ki jih ne razumijo in tudi ne povzre njihovega jezika: in tam naj si vzade nov, lenši dom. kaj. Posredov. urad za begunce? Zakaj tako in kdo ima interes na tem? Ali bi ne bilo bolje skrbeti za to, da se omogoči beguncem povratek na njihove pravne domove in da bi se jim tam napravilo barake. oziroma ponravilo njihove porušene hiše? Šat pravi italijanska vlada da ho prisrčno skrbela tudi za slovenski del (toriske in nienava prebivalstva. — Mi pa novemo merodainim faktorjem tukaj in tam nekaj na vsa usta: begunci, ki so se vrnili v porušene kraje kraške in banške planote žive sedaj tam v obupnih razmerah: obilublene podmore lim Italijani se niso dali živine nimaio. hrane nimaio. obleke nimaio stanovanj nimaio in zaslužka tudi ne: celo drv in vode lim primanka. Vsa: na zimo ne gonite revežev od tod ako bova znate: sat še za tiste, ki so že doma. prošito (toričani milodarov

Bezunc. D. Šušteršič je iz Lausanne v Švici brzojavil odvetniški zbornici v Ljubljani, da se odpoveduje advokaturi.

Izkoriščanje delavstva. Iz Celja nam poroča sodrug: Zakaj so obrtne in druge potrebščine tako zelo drage, nam polarnije naslednji slučaj. V Ljubljani pri Celju ima neki Juteršek v najemu opekarno. Juteršek je prevzel opekarno od Cepija iz Škofije vasi za 7000 K Juteršek pa je dal to opekarno v najem posestniku Leopoldu Ledniku za 20.000 K. Vendar tudi to ni menda pravilno, ker je Lednik boja plačal Juteršku za leto 1920 najmanj 70.000 kon in mu odstopil brezplačno še nekaj opek in drv. Toda niti Lednik sam ne dela v pekarni temveč neki Arčan, kateremu

plača Lednik od kosa. Sedaj premislite: pravi delavec, ki pravzaprav dela, mora toliko zaslužiti, da živita iz dobička Lednik in Juteršek. Potem se ne moremo čuditi, da velja ena opeka danes 3 K. To je čisto navadno odušstvo. K temu dostavljamo, da so v navedeni opekarni zaposleni samo štirje delavci.

Kruh na Dunaju. »Večerni list« piše: Nekoč je Dunaj slovel po svojem izbornem pecivu: danes jedo Dunajčani kruh, ki bi se ga branila i malo razvajena žival. Zanje čase je obolelo na tisoče Dunajčanov na železov. Oblast je v pekarnah odredila preiskavo. Dognali so, da je v kuhinji volika množina peska in da je narejen iz pokvarjene koruze in pšenične moko. Kruh je zdravju škodljiv.

Ko bi »Večerni list« pristavil, da jedo Dunajčani tak kruh pod krščansko-socialno vlado, bi bil povedal celo resnico. Javno predavanje se bo vršilo danes zvečer ob 8 uri na univerzi. Predava z. univ. prof. dr. France Veber iz cikla »Teolo in duša« I. del: Bistvo duševnosti.

Trgovska akademija v Ljubljani. Gospodje slušatelji abiturientskega tečaja se opozarjajo na razglašeno ravnanje na eni deski akademije (Tomanova ul. 8.) — Pričateni za I. temik naj se takoj javijo v ravnanstveni pisarni.

G. Pesek izjavlja v večeršnjem »Jugoslaviji«, da ni zoper njega vložena nobena tožba od strani ing. Gustinčiča in da torej ni možnosti, da bi imel zoper njega ing. Gustinčič kak obtežilni material.

Ponorejeni italijanski bankovci. V prometu se nahaja v zadnjem času veliko število ponorejenih bankovcev po 100 in 1000 lir. Bankovci so izobno ponorejeni, da jih je težko spoznati. Falsificirane novčanice po 1000 lir nosijo serijo 0894 in črko C, dočim imajo bankovci po 100 lir serijo P 96 N 7869 in serijo V 248 N 2448.

Zaplenjeni tisočaki s potvorjenimi znamkami se po odloku finančnega ministrstva vrnejo lastnikom na svobodno razpolaganje.

Četrto porotno zasedanje pri deželnem sodišču v Ljubljani se prične 6. t. m. Doslej je razpisanih 24 razprav s 43 obtoženci. Tudi v tem zasedanju prevladujejo kazniva dejanja zoper tujo lastnino, osobito tatvine. Porota bo razpravljala zaradi hudodelstva uboja v 2 slučajih, hudodelstva tatvine v 8 slučajih, hudodelstva golotufje v 3 slučajih, hudodelstva rop v 2 slučajih. Zaradi pregreškov zoper varnost časti v 6 slučajih.

Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo, naznanja svojim članom, da

prodaaja usnje dne 6. decembra, ob 3. uri popoldne v Hrenovi ulici 4. G. odborniki so naprošeni, da se snidejo v nedeljo, dne 5. decembra ob 9. uri dopoldne v prodajalni.

8000 Wanglovih vojakov se je pripeljalo v pristanišče Kotor. Kaj nameravajo kontrarevolucionarji s temi ljudmi, še ni znano. Ruskih ubežnikov v Jugoslaviji že kar mrgoli.

Tedenski izkaz. V mestni občini ljubljanski se je v tednu od 21.11 do 27.11, rodilo 28 otrok, mrtvorojencev je bilo četrto. Umrla je 21 oseb (11 tujcev) in sicer: za vratico 1, za jetiko 5 (2 tujca), za različnimi boleznimi 15. V zavodih je umrlo 15 oseb. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za šklatico 1 domačin in 1 tujec, za tifuzom 1 tujec, za vratico 4 domačin.

Izgubila se je srebrna-tula ura z nekelnasto verižico. Pošten naditelj naj jo odda proti nagradi v »Zvezni tiskarni v Ljubljani, Stari trg.

Gospodarstvo.

— **Zakon glede patentov, vzorcev in mark.** Listi poročajo: Izšla je uredba za celo državo, katere govori o zaščiti industrijske lastnine (svojin). Predmet industrijske svojine so patenti, vzorci in modeli ter varstvene znamke (žigi). Nova uredba velja za celo kraljevino počenši od 25. decembra t. l. Doslej je v naši kraljevini vladala glede patentov, vzorcev in varstvenih znamk tako glede materialnih zakonskih predpisov kakor glede načina pripravljanja in upravljanja velika razlika. Nova uredba odstrani razlikost v posameznih pokrajinah tako glede materialnega prava kakor glede načina uprave. Ustanovi se v trgovinskem ministrstvu v Belgradu poseben samostojen oddelček pod naslovom: »Uprava za zaščito industrijske svojine«. Trgovinski minister mora v primeru potrebe začasnó prenesti upravno sodišče. Na čelu uprave se postavi uradnik v činu ministrskega načelnika z naslovom »predsednik«. Po določbah novega zakona se smatra za patent po zakonu pridobljeno pravico, vsled katere mora lastnik za omejeni čas izključno navajati in uporabljati izvesten novi izum na polju obrtne ali industrijske proizvodnje ter na ta način izdelane predmete spravljati v promet ali jih prodajati. Patentirati se more samo izum, ki so novi. Najdaljša doba za patentno pravico je 15 let. Kdor hoče patentno pravo pridobiti, mora izpolniti po zakonu postavljene pogoje in plačati predpisano takso. Za vzorec se smatra vsako sliko ali črtoč, ki more služiti za vzgled in se da prenašati na kak industrijski ali obrtni izdelek. Model je vsako plastično delo, ki predstavlja obrtni predmet ali katero, se more uporabljati na kakem industrijskem ali obrtnem predmetu. Zaščita vzorcev in modelov obsega samo one vrste robe, za katere je izdana. Pravica do vzorcev traja 10 let. Tovarniške ali trgovske znamke (žigi) so v zmislu zakona oni znaki, kateri se uporabljajo v raznih oblikah v svrhu razlikovanja izdelkov ene industrije, obrta, poljedelstva od drugih njim podobnih proizvodov v trgovskem prometu. Dopusčene so tudi besedne znamke. Zaščitna doba za marke ni omejena in traja, dokler se redno plačuje predpisane takse. Varstvene znamke so vezane na podjetja. Zakon ima obširne določbe, ki govorijo o ureditvi predmetne uprave. Važno je določilo § 151, ki določa, da je zabranjen import tujih robe, ki nosi znamenja, ki obujajo mnenje, da je domačega izvora. Za priljavo patenta je plačati takso 50 dinarjev, potem pa letne takse. Taksa znaša za prvo leto 50 dinarjev in se potem dviga tako, da znaša v 15. letu taksa 760 dinarjev. Za priljavo vzorcev in modelov ter varstvenih znamk je plačati priljavno takso 30 dinarjev in za vsako zaščitno leto letno takso 25 dinarjev. Nova zakon prinaša važne prehodne predpise, katerih namen je, omogočiti prestop v nov položaj, ki nastala zategadelj, ker preneha pokrajinski zakoni in stopa v veljavo enoten zakon o zaščiti industrijske svojine.

— **Strojno olje.** Odsek ministrstva za prehrano v Ljubljani ima v zalogi nekaj strojnega olja po 26 K za kg franko snod. Reflektanti naj se obrnejo za nakazila neposredno na imenovani odsek.

Nov premogokop. V Bukinju pri Tuzli so našli nov zelo bogat premogokop. Kakovost premoga je odlična. Z izkoriščanjem rudnika so že pričeli. Rudnik daje vsak dan 30 vagonov premoga. Kakor strokovnjaki sodijo, bo kasneje, ko se delo bolje organizira, dalj rudnik na dan 200 vagonov premoga.

— V Sarajevu se je osnovala hrvatska tvornica za izdelovanje pohištva z glavnico 4 milijone kron. Soudeležene so: Centralna banka v Sarajevu, banka za trgovino in industrijo in poljedelska banka v Zagrebu. Kupljena je bila bivša tvornica v Koševi pri Sarajevu, ki je popolnoma na novo urejena, tako da bo mogla že v kratkem poslovati.

— **Medzavezniška donavska komisija.** Dne 1. decembra dopoldne se je v dvornih prostorih otvorilo tretje zasedanje medzavezniške donavske komisije. Predsednik admiral Troubridge se je zahvalil v imenu komisije za pozdrav in izjavil, da je medzavezniška donavska komisija izključno tehnična in gospodarsvena organizacija, čije najimennejša naloga je vzpostavitev in razvoj prometa po Donavi. Avstrijska republika more zatorej pričakovati dobrohotno vpoštevanje opravičenih zahtev.

— **Izvoz papirja iz Nemčije.** »Times« poroča iz Berlina da bo Nemčija otvorila velik izvoz papirja. Proizvajanje papirja rapidno narašča, ter je do sedaj dosegla že 75 odstotkov predvojnne količine. In daleč preseva domačo potrebo. Vzrok te preobličja papirja je zmanjšanje oblike in naklade vseh nemških časnikov. Izdajatelji časnikov delajo na doceritvi papirja, ki bo razen ojačanja novinarstva na nem domo zavladal tudi v inozemstvu. Zaradi se, da je kapaciteta nemške industrije sedaj za 30 odstotkov večja nego pred vojno, ker vse tovarne tonet vsled stagnacije v stavbiški stroki izdelujejo časnikarski papir. Nemčija bo v najkrajšem času postala zopet glavni izvoznik papirja kakor je bila pred vojno.

Kulturni vesnik.

Izidor Čankar: Obisk v Krasni, dragocena knjiga, v Slovenščini edina te vrste. Pisatelj nas povzede k dvajsetim našim najboljšim moz, večinoma početnikom slovenske moderne, da živijo iz njihovega povesti in značaj njihovega časa. Preveč je v tej knjigi vsebine, da bi jo mogli na tem mestu natančneje podati. Zelo bi le, da bi pisatelj v drugi izdaji — do te mora priti! — dodal še eden ali dva obiska k temu ali onemu našim kiparjem, tako bi imeli nekaj pregled o postanku moderne vseh umetniških strok na Slovenskem. Čankarjev jezik in slog sta omanina, malokdo piše pri nas tako krasno prozo. Knjiga vsebuje tudi slike posameznih umetnikov. Toplo, prav toplo priporočamo!

Jezerško. Spisala Rudolf Andrejka in Igo Muri. V založbi »Generalnega komiteta za tujski promet« v Ljubljani je izšla ta pravilna knjižica. Pisana od znanih strokovnjakov Andrejke, in Muria in opremljena z 8 lepimi slikami bo vsakemu posestniku Jezerškega in okolice dober pomoček za spoznavanje tega prekrasnega kraja. Vsebuje sledeče odstavke: Dohod — Na Jezerškem — Čehi na Jezerškem — Okolica — Manjši izleti — Korte — Jezerške planine in planinci — Kočna — Izlet v ledeno dobo — Na Grinovec in Skuto — Skozl. Turski žleb na Okrešeli — Na Savinjsko sedlo in dalje — Sklep in kot doatek »Gostilne in prenočišča na Jezerškem. Priporočamo vsakomur.

Društvene vesti.

— **Primorski Miklavžev večer** prirediteljski klub »Soča« dne 5. t. m. v zgornji veliki dvorani Narodnega doma. Nastop Miklavža s spremstvom ob 7. uri zvečer. Darila se sprejemajo v Narodnem domu v veliki dvorani v nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne in od 2. do 7. ure popoldne. Zavoji naj se označijo z natančnim naslovom. Po obdaritvi otrok prosta zabava s sodelovanjem orkestra Dravske divizije. Blagajna se otvori ob 6. uri. Vstopnina za odrasle 5 K, otroci v spremstvu prosti.

V imenu njegovega Veličanstva kralja!

je bil **Emil Pirnat**, rojen v Ljubljani dne 8. decembra 1861, pristojen v Ljubljani, rimskokatoliške vere, oženjen trgovski poštink v Ljubljani. Mestni trg št. 24, že kazovan, s sodbo deželnega sodišča v Ljubljani z dne 7. oktobra 1919. opr. št. Vr. VII. 88619-2, oziroma s sodbo stola sedmorice v Zagrebu z dne 16. julija 1920. opr. št. Kl. 10420-6

Krivim spoznan

pregreška po § 23, št. 4, cesarske naredbe z dne 24. marca 1918, drž. zak. št. 131, storjenega s tem, da je mese a sept mra 1918 v Ljubljani s poprom verižno trgova, in obsojen po § 23 imenovane naredbe z uporabo § 260. lit. b), k. z. na štiri tedne strogega zapora, poostrenega z enim trdim ležiščem vsak teden, in na denarno kazen devetdeset kron oziroma, ako bi se ta ne dala izterjati, na daljnih sedem tednov zapora.

Deželno sodišče v Ljubljani, oddelek XII, dac 21. novembra 1920.

Eriavec & Turk,
trgovina z železino
pri »Zlati lopati«
prej. Namerski hmit, ...
Ljubljana, Valvartov trg št. 7,
nasproti Krizanske cerkve.

Amerikansko strojno OLJE

olje, lahko, za vretena,
olje za transmisije,
olje, strojno, za pojed. stroje,
olje, strojno, za težke stroje,
olje za avtomobile, lahko,
olje za avtomobile, izred. težko,
olje za cilindre,
olje proti prhu.

Glavna zaloga:
Medic, Rakove & Zacht, d. z. o. z.
prej. A. Zankinov st. ovl.

In sicer volne, čerije, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, suknja kamgarna in hlačvine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, kila, cvila, robeve, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodre, z radi nakupa v velikanski množinah po čudovito nizkih cenah. Rezentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, žeraki, moški in otroci vedno v velikanski zbirli pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoji!
VLETRGOVINA R. STRMECKI
Razpokišjalna

Zopet

ogromno pošiljatev manufaktur naravnost iz inozemstva je prešla v tvoj k. R. Stern eeki v Ljub.
Na debelo samo v i. nadstropju
CELJE ST. 814,
Slovenija.